PAMĚTNÍ KNIHA
OBCE
STUDENCE

Obecní kronikář: Josef Lánský, odb. učitel,

Letopisecká komise: Karel Karásek, čp. 303,

František Šorm, listonoš v.v.,

starosta obce: Jan Šejtar,

Obecní razítko: OBECNÍ ÚŘAD VE STUDENCI • OKR. JILEMNICKÝ •

Tato kniha obsahuje 138 (jednosto třicet osm) listů pro text

15 (patnáct) stránek úplné mapy katastrální území Studenec, měř. 1 : 2880.

Vložky šedé k nalepení snímků.

Ve Studenci dne 1. ledna 1934.

Starosta obce:

Usnesením obecního zastupitelstva ze dne 14. ledna 1937 byl jsem já, Josef Lánský, odborný učitel ve Studenci, ustanoven obecním kronikářem zdejší obce, kteréžto funkce jsem se ihned ujal.

Narodil jsem se dne 21. října 1904 ve Velké Přebnouševsi, pol. okres Hořice v Podkrkonoší, odkud jsem v roce 1908 přestěhoval s rodiči do Milovic u Hořic. Tam jsem navštěvoval 5 let obecnou školu. Měšťanskou školu a jednoroční uč. kurs (IV. roč.) vychodil jsem v Hořicích. Od 1. září 1919 studoval jsem na učitelském ústavě v Jičíně, kde jsem dne 12. června 1923 vykonal maturitní zkoušku s vyznamenáním. Učitelskou službu nastoupil jsem dne 1. září 1923 a učil jsem na školách v těchto obcích: Chodovice, Velká Přebnouševes, Milovice (hořicko), Lázně Bělohrad, Levínská Olešnice a Svojek (novopacko). Po vykonání zkoušek pro měšť. školu byl jsem dnem 1. září 1930 ustanoven odb. uč. na státní české menš. měšť. škole ve Lhotě Žálesní - Studenci. Od té doby žiji nepřetržitě ve zdejší obci. Na této škole získal jsem dnem 1. června 1931 místní definitivy.

Při kronikářské práci použil jsem těchto pramenů:

F. Bílek: Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618.

K. Hraše: Řemeslné stezky, strážnice a brány v Čechách.

„Památník" žup. sletu sokol. dorostu ve Studenci 1930.

A. Šorm: Vesnice skalců. „Naše snahy", čtrnáctidenník pmy Fejfar a Mládek. Pomůckou byla mi též kronika Frant. Šorma č. 181 a Karla Karáska č. 303, dále kroniky školní a farní, obecní archiv a zápisy o schůzích všech místních spolků. Za četné vysvětlivky a doplňky děkuji členům letopisecké komise. Obrázky - perokresby - jsou prací Frant. Šorma, liston. v. v. č. 181, fotografie domů (lomenic) daroval mi místní rodák Fr. Hák, fotogr. z N. Paky. Ostatní získal jsem darem od místních občanů a většinu vlastním fotografováním.

V lednu 1937.

Josef Lánský,
obecní kronikář.

Založili jsme tuto Knihu pamětní, abychom do ní shromáždili paměti let uplynulých i běžných a poskytli příležitost těm kteří přijdou po nás, aby stejně pokračovali.

Ve Studenci, 1. ledna 1934.

Jan Fejfar,
starosta obce.

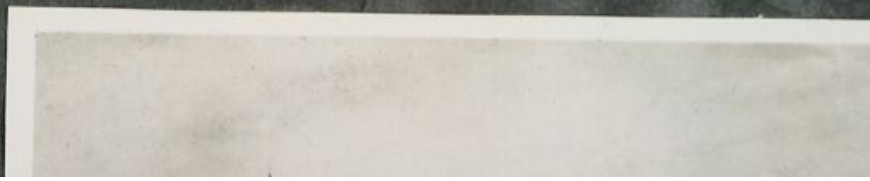

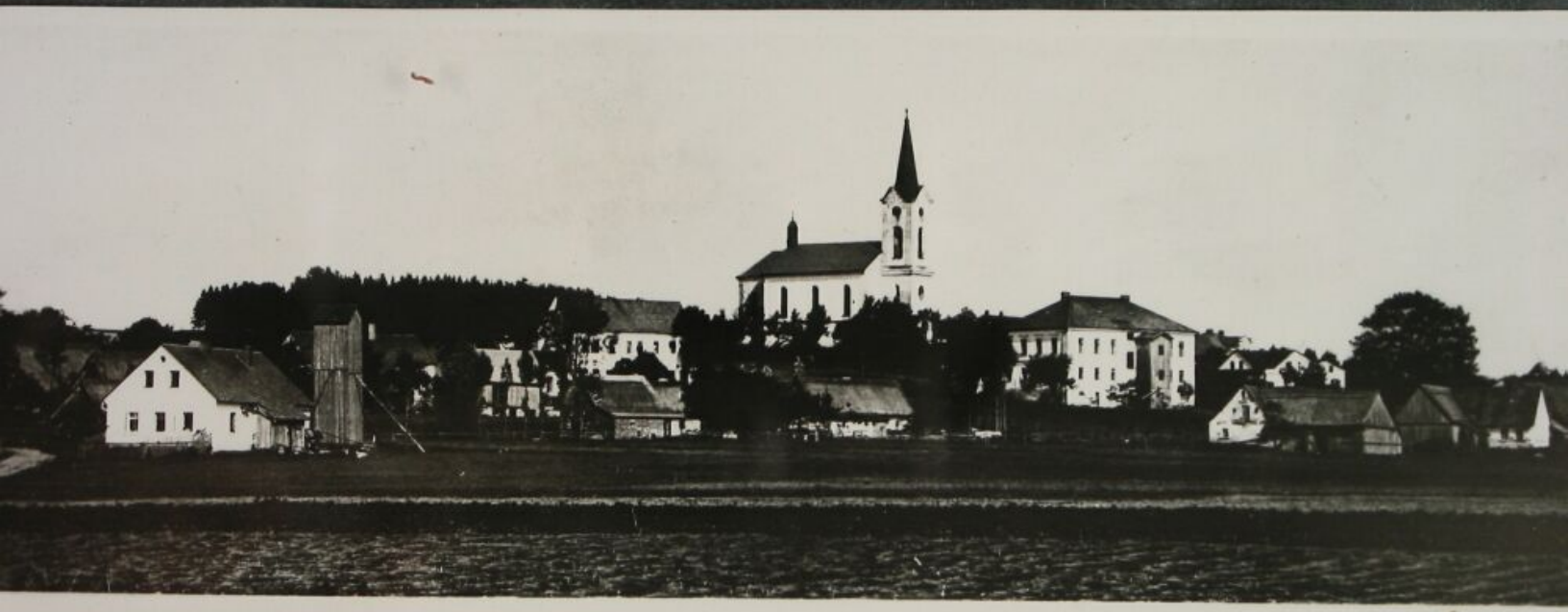

Starý kostel.
Postaven r. 1589,
zbořen r. 1866.
/Kreslil F.Šorm,181.

Stará fara.
Postavena 1782,
přestavěna r.1907.

T.zv. stará škola.
/ První škola./

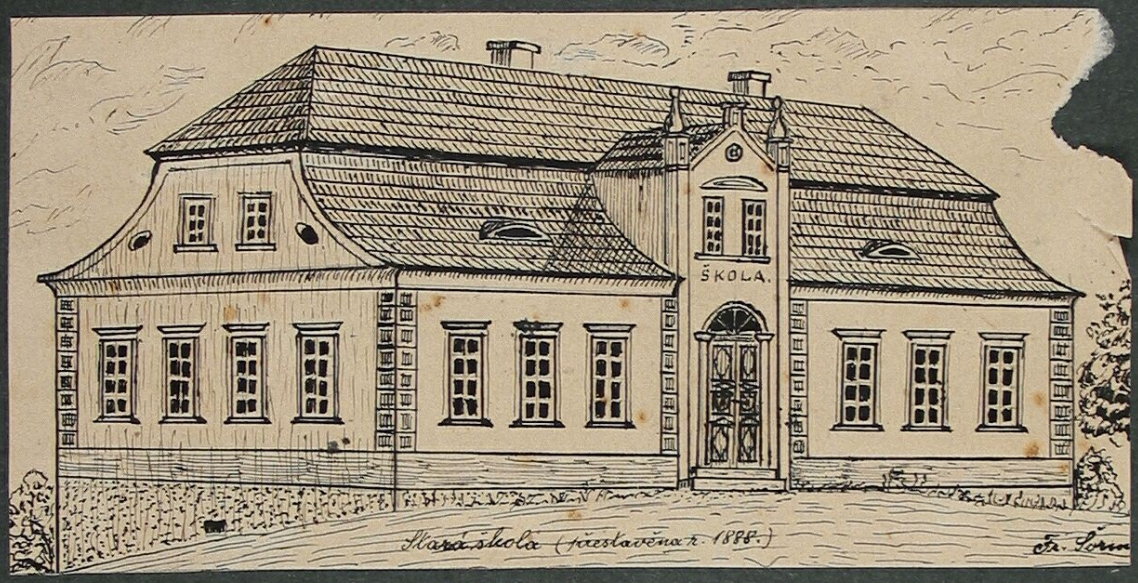

Škola z r.1830,
přestavěna r.1887.

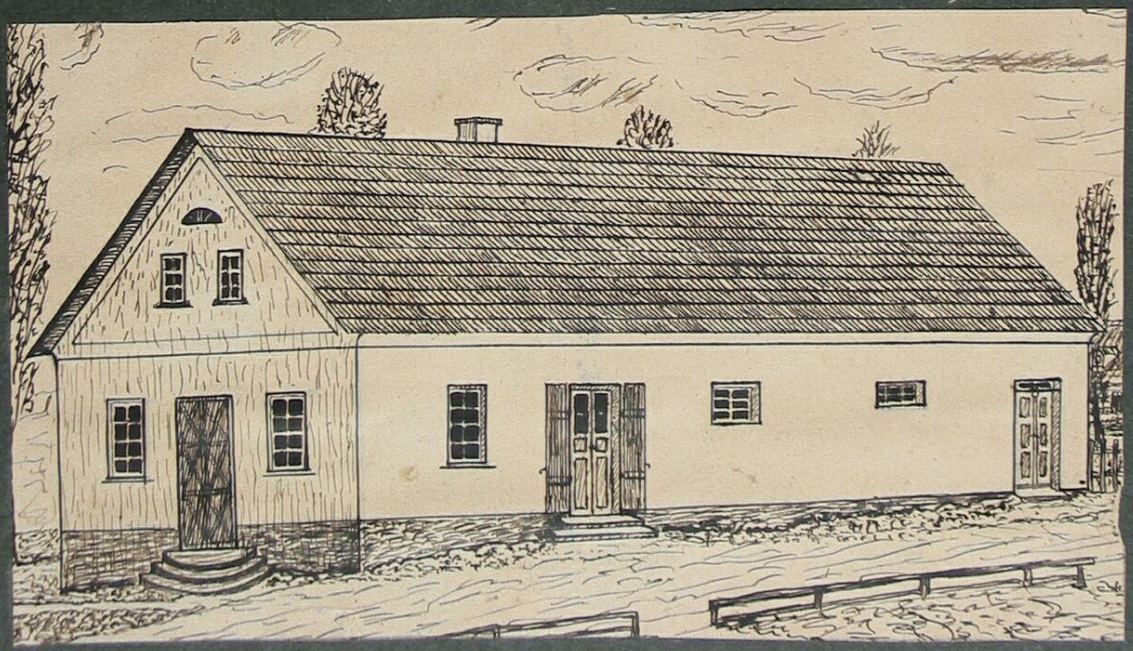

V i n o p a l n a
do r. 1900.

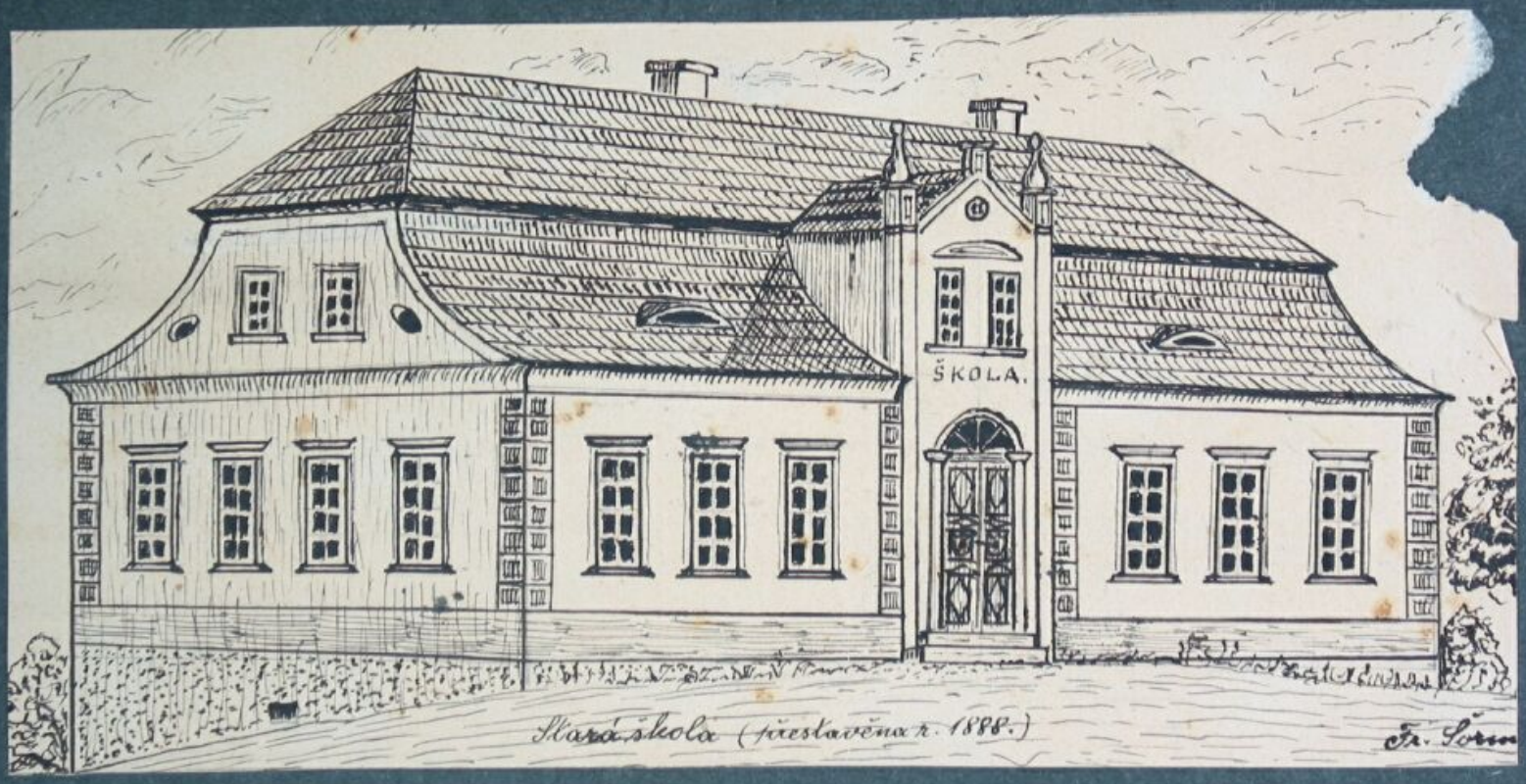

Stará škola (přestavěna r. 1888.)

Fr. Šorm

Šormův „větrák".
Postaven r.1831,
zbourán r. 1907.

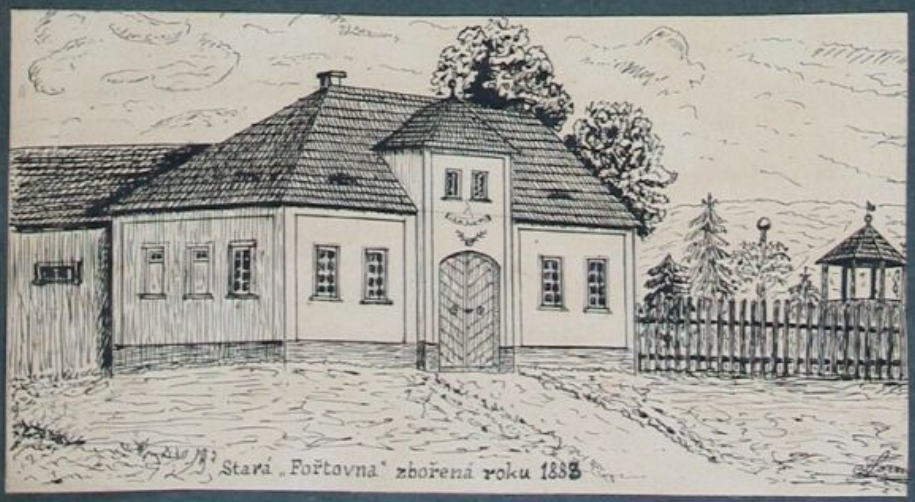

Stará fořtovna.
Postavená r.1783,
zbořená r. 1883.

Stará „Fořtovna" zbořená roku 1883

Vznik obce.

Vznik obce Studence není přesně historicky osvětlen. Nelze s určitostí říci, ve kterém století a za kterých okolností k jeho založení došlo. Ba neznáme ani jméno zakladatele této obce. Jisto však jest, že zdejší kraj v dobách raného středověku byl z valné většiny jen řídce obydlen. Krkonoše byly v naznačené době pokryty ještě pralesem, který bránil proniknutí. Přes Krkonoše nevedla v této době žádná pravidelná stezka, neboť je známo, že Polané r. 1100 jen s velkými obtížemi přes ně přešli pod vedením Boleslava Křivoústého na pomoc knížeti Bořivojovi proti Vladislavovi. Zdá se, že přišli z Polska k Vratislavi a obtížnými cestami přes Krkonoše k Vrchlabí, Jilemnici a dále do nitra Čech přes Semily směřovali. Zpět vraceli se po zemské stezce trutnovské, která mezi Hostinným a Pilníkovem se vinula a po strmých návrších šla dále k Trutnovu a Žacléři.

Jiná zemská stezka vedla od Nové a Sk. Paky sedlem Veselkou, okolo Varty (severní výběžek to Rozince) ke Studenci a přes Strážník dále. Rovněž se připomíná stezka, která vedla po Říčnickém (kalenském) hřbetu do Branné ze Dvora Králové, jež spojovala hlavní stezky semilskou a trutnovskou.

Je tedy jisto, že zemská stezka se v těsné blízkosti Studence nalézala. V souvislosti s ní je i název vrchu Strážník, kde v dávných dobách snad strážnice k obraně stezky stála a kde v dobách válečných ohně byly zapalovány. A tato stezka mohla dáti popud k založení Studence.

Název obce.

Název obce - Studenec - pochází nejpravděpodobněji od hory „Studené", později „Hůrka" a nyní „Horka" zvané.

OBECNÍ ÚŘAD VE STUDENCI · OKR. JILEMNICKÝ

Obcí protéká potok Oleška, který pramení v sousedním Rovnáčově a u Semil se vlévá do Jizery. Obec leží na výšině 516 m n.m. Znak Studence je „spravedlnost", t. j. osoba držící v pravé ruce meč a v levé váhy.

Zbraslav 1395.

Prvá historická zpráva o Studenci zachována jest z dob panování Václava IV. (1395), kdy se ve Studenci připomíná Zbraslav, syn Jarošův. A zde stává domněnka, že v těchto dobách stála ve Studenci tvrz na vrchu Hradiško zvaném, ačkoliv památky po ní nezbylo žádné.

Dvory.

Obec Studenec vznikla ze tří dvorů: Studence, Lišného a Lámrzského, později Lásmuckého zvaného. Názvy ty se dochovaly až do dnešní doby.

Dvůr Studenec stával na místě nynějších domů č. 178, 179, 180, 181 a 187. Z něho udržela se vinopalna, která teprve r. 1900 byla přestavěna na obytný dům a kde se stále říká „ve vinopalně."

Lásmucký dvůr stával v místech, kde jsou dnes domy č. 44, 121, 170 a 106. Z tohoto nezachovalo se na naše doby ničeho mimo studnu u domu č. 106 a název „Lásmucké louky".

Lišenský dvůr byl v místech, kde jsou nyní domy č. 53, 124, 125 a 261. V domě č. 53 zachovány jsou dosud sklepy z bývalé ratejny. Studna uprostřed jmenovaných čísel pochází též z doby tohoto dvora.

Dvůr Lišenský a Lásmucký byly prý vypáleny vojskem Žižkovým, které tudy táhlo na Jilemnici a Štěpanice a jejich oheň jim měl svítiti na cestu.

Rod Trčků.

Po opětném obnovení těchto dvorů stal se majitelem celého zdejšího kraje rod Trčků z Lípy; to jest na počátku XVI. stol. V r. 1516 připomíná se úmrtí Mikuláše Trčky z Lípy, jehož dědici byli: Zdeněk, Mikuláš a Jan, syn jejich bratra Viléma. Všichni tři vládli tu společně a přikoupili

Kumburk. Až r. 1533 pro neshody, které mezi nimi vznikly, přikročili k rozdělení panství. Opočenský díl s Kumburkem obdržel Jan Trčka z L. V rukou jeho však nezůstal majetek dlouho celý. Záhy prodal hrad Kumburk se dvorem poplužním a krčmou, Paku městečko, Starou Paku, Krsmoli, Štěpaničky, Proseč, Zboží, Radim se dvorem, Lán, Chloumek, vsi celé v Robousích, Studenci, Lišném, Žďáru, Nedařicích, Tampli, Kruhu, Úbislavicích, Soběrazi a Syřenově Mikuláši Trčkovi z Lípy za 2750 kop gr. č. K zaprodaným vesnicím patřila i Olešnice, Žďírec, Vrchovina, Rokytná, Roškopov a Brdo.

Mareš Koule z Kounic

Začátkem 16. stol. byl pánem jedné části vsi Lišné a Studence Mareš Koule z Kounic (zemřel 1539), který uvedené části vesnic prodal Janovi z Újezdu a Kounic. Druhá část vsi, jak výše napsáno, patřila rodu Trčků. Jan z Újezdu odkázal obě části vsi jemu patřící Anně, provdané za Zbyňka Šťastného Kapouna ze Svojkova. A roku 1588 postupují oba manželé svůj majetek Janu Straníkovi z Kopidlna.

Mikuláš Trčka zemřel 4. II. 1540 v Pardubicích. Dva roky vedla správu statku jeho manželka Johanka ze Šellenberka a Kosti a r. 1542 ujímá se správy jediný jejich syn Vilém. Ten nemaje potomků a jsa chatrného zdraví zřídil r. 1563 jisté poručenství, které není bez zajímavosti: Každému ze svých sluhů zapsal po zámku, při čemž je zavázal, že nesmějí jich nikomu postupovati, leč zase urozenému pánovi neb tomu, kdo od takového by měl mocný list. – Leč tuto závěť vlivem četných příbuzných změnil v tom smyslu, že po jeho smrti bude panství přenecháno synům Jana Trčky st. na Lipnici Burjanovi, Ferdinandovi, Jaroslavovi,

Zdeňkovi a Mikuláši, kteří měli zaplatiti dluhy po něm zbylé a statek jeden po druhém děditi.
Vilém zemřel mlád v 37. roce věku dne 22. října 1569 a jest pochován v Opočně. Uvedení jeho dědicové odprodali některé díly, aby mohli zaplatiti dluhy. Bratři Ferdinand a Zdeněk zemřeli. Nejstarší Burjan poskytl mladšímu Jaroslavovi a Mikuláši patrně nějakou náhradu, neboť od r. 1582 je uváděn jako jediný samostatný držitel. Burjan Trčka z Lípy byl královským podkomořím a velikým milovníkem věd a umění. Zemřel 15. dubna 1591 v Praze a pohřben jest ve Světlé, kde míval své hlavní sídlo. 7 let před smrtí, r. 1584, prodal díly vsí Studenec, Lišné, Lhotu, Ždár s lesem (Ždársko), Nedaříž, ve Ždírnici mlýn s chalupou a vším příslušenstvím za 850 kop gr. českých Janu Straníkovi z Kopidlna.

Jan Stranik z Kopidlna.

Za 4 roky (1588) koupil týž Straník od Zbyňka Šťastného Kapouna ze Svojku a jeho manželky Anny z Újezdce díly vsí Studence a Lišné dolení s krčmou svobodnou za 1000 kop gr. č. Tak byly oba díly Studence a Lišné sloučeny pod jednu správu a Studenec se stává sídlem panským.

Stavba kostela.

Nákladem Jana Straníka z Kopidlna „seděním na Studené hoře" – jak se psal – postaven byl r. 1589 ve Studenci kamenný kostelík s dřevěnou zvonicí. Strop v lodi byl dřevěný, střecha šindelová. Poblíž stála dřevěná márnice. Zvonice byla umístěna směrem k silnici, byla krytá rovněž šindelem a umístěny v ní byly dva zvony. Větší, 3 q těžký, měl 2 nápisy, a sice:

RUF MICH AN IN ZEIT DER NOT, SPRICHT DER HERR, SO WILL ICH DICH ERRETEN, UND DU SOLT MICH PREISEN.

Uprostřed zvonu byl nápis český:

TENTO ZWON SLYT GEST NAKLADEM UROZE-
NYHO PANA JANA STRANJK Z KOPIDLNA NA
STUENE HORŽE A STUDENCY 1590.

Olga Runtová:
Znak Straníkův na studeneckém zvonu
(Z Vlastivědného sborníčku „Vesnice tkalců".

Zvon tento opatřen také znakem Straníka

Na menším zvonu byl nápis:

OD PETRA Z BOLESLAWIE SLYT
LETA PANIE MDLVI.

Nad kostelem byla malá věžička, kde byl malý zvonek s nápisem:

SLYTGEST W HRADCY LETA PANIE MDLXXXII.

Z uvedených zvonů zachoval se jen zvon Straníkův; druhé dva byly zabaveny ve světové válce v r. 1916. Letopočty na zvonech vyryté vnucují nám domněnku, že ve Studenci stál kostel již před r. 1590. Tato domněnka jest posilována tou skutečností, že v sousedních Rozlokách, Čisté a Branné se připomínají kostely v historických dokladech také již před rokem 1590.

Obyvatelstvo Studence i všech přilehlých obcí bylo tehda víry českobratrské a kostel byl až do r. 1620 pod obojí. Pak zasvěcen sv. Janu Křtiteli. Když r. 1866 byly kopány základy ke kostelu novému, byla před hlavním oltářem mrtvola, u níž nalezena mosazná pečeť s nápisem: Zdeněk Zásmucký ze Zásmuk. [Uloženo v zem. museu v Praze.] Snad byli tedy zakladateli kostela oba – Straník i Zásmucký. I tato domněnka může býti oprávněná, uvážíme-li, že záduší polnosti byly na Horce (patřily ke dvoru Studeneckému) a část jich v Borovém, který patřil dvoru Zásmuckému. [Zdeněk Zásmucký zúčastnil se bitvy na Bílé

hoře ve vojsku stavovském. Poněvadž však přestoupil k víře katolické a neměl téměř žádného jmění, byl komorou českou 21. července 1629 osvobozen za pardon mu udělené. Byl to patrně syn zakladatele kostela.]

Po bitvě na Bílé hoře zbaven byl Jan Straník z Kopidlna statků svých – Lišného i Studence. Pro účastenství ve vzpouře při komisi konfiskační vedle královské výpovědi ze dne 17. března 1623 odsouzen byl „třetiny jmění", ačkoliv již v měsíci lednu 1621 zase vykonal přísahu věrnosti králi Ferdinandovi II. Proč ž stateček jeho dvůr Hořeni Lišné (Lišno) neb Slavíkovec řečený s lesy a příslušenstvím od královské komory v pokutě ujat a dne 16. října 1623 za sumu odhadné 3005 kop míš. prodán Albrechtovi z Waldštýna, jenž jej dne 7. února 1624 opět Straníkovi za sumu dolčenou v léno postoupil. Ze sumy trhové připadla 1/3 – 1001 kopa míš. – král. komoře. Straník pak dne 7. ledna 1631 prodal statečk dolčený Albrechtu z Waldštýna za 2000 kop míš. a 200 kop klíčného jeho manželce Kateřině roz. z Dobramova, kteráž zároveň i díl svůj téhož statku jí od manžela darovaný (totiž 2 osedlé s krčmou výpadní a některými chalupami v Dolním Lišném a 2 osedlé s krčmou v Hořením Lišném) též Waldštýnovi za 1000 kop míš. prodala. Avšak Straník zůstal v držení tohoto statku pro nedoplacených mu 1700 kop. míš. na sumu trhovou až do r. 1638, kteréž doby na poručení komory dne 26. června 1638 statek ten dědicům po Johanně Ursile Grodecké, sv. pí z Grodce, rozené Žárubové, postoupen byl v jisté sumě, již Grodecká za komorou měla. Potom po smrti Straníka postoupen byl statek Lišné (Slavníkovec), Lešno vrch-

Albrecht z Waldštýna.

OBECNÍ ÚŘAD VE STUDENCI

ní a dolejší s dvorem poplužním v léno Janu Opitzovi z Ehrenšteina, král. radovi při účtárně české komory na srážku cís. odměny leta 1636 mu udělené a témuž leta 1658 za dědictví zpupné a svobodné byl ponechán, který jej leta 1668 prodal za 3500 zl. rýn. Krištofu Kotulínskému z Kotulína a Křížkovic.

Kristof Kotulinský.

Druhý díl – tvrz Studenec s dvorem poplužním, lesy a rybníčky, vesničky Studenec a Rovnáčov (díl) s kolaturou, krčmami výsadními a příslušenstvím – nebyl Straníkovi zabaven. Byl dědictvím po Janu Straníkovi a mělo na něm 5 dcer (sester?) Straníkových pojištěno dědictví po 1000 kopách míš. Díl ten byl rovněž zakoupen Albrechtem z Waldštýna, který však nezaplatil pěti dcerám Straníkovým pohledanost jejich 5000 kop míš. na témž statku sirotčím a potom jej prodal v léno dne 5. dubna 1630 za 8500 zl. rýn. Václavu Žarubovi z Hustiřan k ruce dcery jeho Johanny Uršily, kteráž pak týž statek r. 1647 za touže sumu postoupila manželu svému Jiřímu Jetřichovi Grodeckému z Grodce, jemuž leta 1641 za dědictví zpupné byl ponechán i se statky Poličany Bílými vedle císařské resoluce z 8. července 1638 za 3450 zl. rýn.

Dcera Jiřího Jetřicha Grodeckého a jeho manželky Johanny Uršily roz. Žarubové – Majdalena Andělína – provdala se za Krištofa Ferdinanda Kotulínského z Kotulína a Křížkovic, čímž oba díly Studence i Lišného opět byly spojeny. Svému manželi prodala pak Majdalena Andělína statky po otci zděděné, totiž: tvrz Bílopoličanskou s dvorem poplužním, vesničku Bílé Poličany a j. r. 1657 za 26000 zl. Poněvadž odprodejem tímto stává se Krištof Kotulinský

z Kotulína pánem Bílých Poličan, měly Poličany i Studenec stejné držitele. Tento svazek však dlouhého trvání neměl, neboť později uvádí se Studenec při panství forstském.

Forst.

Forst byl částí panství Hostinnského. Prvou historickou osobou byl Bedřich Sezima. Pro dluhy po Janu Krištofovi z Waldštýna prodáno panství Hostinnské r. 1622 Albrechtu z Waldštýna za 45.500 zl. rýn. Statek Forst – tvrz a ves Forst s dvorem poplužním a některé jiné vsi postoupil Waldštýn od panství r. 1624 v dědičné léno Frýdlanské s výhradou kolatur, práva várečného a honby za 16.750 zl. rýn. Majdaleně Mičanové, vdově po Janu Krištofovi z Waldštýna, kteréž po smrti Albrechta týž statek byl ponechán. Po její smrti připadl statek Forst r. 1654 synu Janovi a po něm jeho strýci Vilému Krištofu z Waldštýna, jemuž teprve 1658 z manství v dědictví byl uveden. V r. 1679 byl majitelem Forstu Vilém Maemilián z Waldštýna, r. 1699 Bedřich Leopold Kotulinský z Kotulína a Křížkovic, který měl za manželku dceru Waldštýnovu Alžbětu Ludmilu a statky přejmul jako dědictví. K panství tomu náležel: Forst, Forstecké lázně, Hostinnské Luční Boudy, Lauterwasser, Lhota Zálesní, Studenec, Lišné a Malá Borovnice. Toto jen pro zmínku, neb dějiny Studence váží se na čas s dějinami Fořtu.

Hrabě Chorinský.

Od r. 1710 byl majitelem Forstu i Studence hrabě Chorinský z Ledské, za kterého zřízena byla ve Studenci první škola. Původně učil čet, psát a počítat místní podkovář ve svém domku č. 200. Sorm se jmenoval. Když pak ale ze Studence zmizel, dali studenečtí podnět k tomu, aby opatřen byl řádný učitel. A ten byl majitelem

První škola.

panství hrabětem Chorinským kolem r. 1720 dosazen. Byl jím Jiří Šorm, který učil v tak zv. „staré škole" v č. p. 255. Tuto školu postavila obec na svém pozemku; dříví ke stavbě poskytnuto bylo od vrchnosti.

Učiteli přidělen byl záduční pozemek čp. 767 a 774 a rolníci mu jej zdarma obdělávali. Obec dala mu k užívání louku čp. 43. Učitel ten působil ve Studenci asi 46 let, podléhaje duchovní správě v Branné. Zemřel 30. dubna 1765.

Po něm vykonával úřad učitelský syn jeho Ignác Šorm, který působil jako pomocník ve Lhotě Žálesní a ve Skačově na královéhradecku. Ve Studenci učiteloval 25 let, z toho 15 let pod duchovní správou ve Branné a 10 let pod duch. správou ve Studenci. Ze Studence přeložen byl na farní školu do Porstu, kde r. 1816 zemřel.

Po Ignáci Šormovi stal se zde učitelem opět jeho syn – František Šorm, který působil ve Studenci sám až do r. 1822. Poněvadž dětí na škole přibývalo, byl mu v r. 1822 přidělen pomocník Josef Lišer, syn učitele z Poniklé. Dalšími jeho pomocníky byli: David Kučera a syn Frant. Šorm.

Prvý kněz ve Studenci.

Až do r. 1781 byl Studenec přifařen k Dolní Branné, odkud také chodil kněz vždy v neděli do Studence konati služby Boží, – pokud ovšem tomu nebránilo počasí. Občané studenečtí přáli si však míti vlastního kněze. Proto v r. 1780 sestry Dorota a Alžběta Erbanová z č. 22 a Marie a Kateřina Pišalová z č. 60 přednesly hraběti Ignáci Dominiku Chorinskému, majiteli panství Studence, Lhoty Žálesní a Porstu, toto přání studeneckých. A nezůstalo nevyslyšeno. Následujícího roku, v březnu 1781, byl jmenován lokalistou pro Studenec Valentin Havlíček, kaplan z Vrchlabí. Dne 18. března 1781 prvně ve Studenci křtil. Bydlel ve dvoře „Studenec", v místě dnešní vinopalny.

Zaměstnání obyv.

Jelikož velkostatek pronajímal mnoho pozemků a lidí ve vsi přibývalo, stavělo se také mnoho obytných stavení. Stavebnímu ruchu napomáhalo v této době panství tím, že lacino, ba i na úvěr, prodávalo dříví. Z toho důvodu také jest ve Studenci mnoho domků bez polí. Lid živil se tu ponejvíce výdělkem z ručního tkalcovství a ruč. předení příze. Tkadlec kupoval přízi od „přádníka" a plátno prodal pak kupcům z Jilemnice nebo z Vrchlabí. Ti jej teprve bělili a dále rozprodávali. Do r. 1850 tkalcovalo se pouze ručně, to jest, člunek se házel jednou rukou „prošlupem" v přízi na druhou stranu a druhou rukou zase zpět. Pak začíná již výroba strojová a tkalcování t. zv. „šnorcem", to znamená, že člunek uvádí se v činnost tknutím za šňůru. Tak tkalcují se v domácnostech dodnes.

Sochy.

Roku 1732 byla postavena ve Studenci socha sv. Jana Nepomuckého. Stojí dosud u Bukovských. Kříž u Kobrových postaven byl v roce 1774. Na hranicích Studence a Martinic postaven byl v této době také kříž. Prý v těch místech strašilo. V dobách nevolnictví stával tu čakan, šibenice. Název „U čakanu" zachoval se pro tato místa až do naší doby. Jiná pověst vypráví, že se zde zdržovali lupiči, kteří kolemjdoucí vraždili a olupovali.

Další rozvoj obce.

Roku 1775 měl Studenec 82 domovních čísel a 496 obyvatel. V následujících letech se obojí počet silně rozrůstal, takže do r. 1814 bylo ve Studenci již 161 domů. Obec Lišná byla začíslována do Studence a tak se stalo, že stavení všech tří dvorů splynula v jednu ves. V druhé pol. 18. století se již dvory nikde nepřipomínají. Následkem pronajímání půdy staly se dvo-

ry zbytečnými a jejich budovy byly upraveny na obytná stavení.

Studenec byl od pradávna český; německy se mluvilo v panském úřadě a ve vinopalně.

Václav Berger.

Po smrti hraběte Ignáce Chorinského prodala jeho dcera Dorota, provdaná ze Springensteinu, r. 1794 Studenec i Forst velkoobchodníku plátnem Václavu Bergerovi v Hostinném. Syn jeho Jan V. Berger zvelebil živnost po otci do té míry, že zaměstnával 1000 tkavců a vřeten. Získav statky Forst a Studenec, zlepšil a rozšířil ve zdejším kraji krkonošském pěstování lnu. O jeho šlechetnosti svědčí čin, že za nouze, panující r. 1805, rozdal lidu mnoho obilí a podpor peněžitých, začež byl r. 1811 povýšen do stavu šlechtického. Po něm zdědil obě panství jeho syn Ignác Berger, rytíř z Bergentálu.

Nová škola.

V této době přiškolena byla ke Studenci obec Bukovina a osada Rovnáčov. Následkem toho nestačila dosavadní školní budova a učitel Šorm byl nucen vyučovati ve stodole. Aby byly tyto nedostatky odstraněny, započato roku 1829 se stavbou nové školy na místě, kde stojí škola dnešní (č.p. 5). Práce ruční a potahy daly obce Studenec a Bukovina a materiál majitel panství Ignác Berger. Postavena byla roku 1830 za rychtáře Frant. Laurycha a stála 16.000 zl., které zaplatil velkostatek. (Obrázek před listem 3.) V nové škole zřízeny byly 2 třídy, 2 byty pro učitele, 1 malý byt pomocníka, kuchyně a spižírna. Dole pod třídami byl chlév, dřevník a 2 sklepy. Budova byla přízemní, střecha vysoká, dvakrát lomená a krytá šindelem. Byla postavena na pozemku zádušním. Od panství dáno škole pole č.p. 1496, 1497 a louka č.p. 1049, 8840. Roku 1881

postaven byl v průčelí školy štít. V zimě učilo se po několik let jen v jedné třídě, poněvadž obec opatřovala škole málo dříví.

Když otec Frant. Šorm, učitel, postonával a cítil, že již na práci nestačí, podal žádost o pensionování. Syn jeho František - pomocník - byl jmenován „provisorem" a zůstali na škole oba. Syn otci ve škole vypomáhal a o plat učitelský se dělili. Mezi oběma byla vypracována smlouva, která byla potvrzena biskupskou konsistoří. Pomocníky provisora Fr. Šorma byli: Josef Spendich, Václ. Kysela z Ohníšťan, Ant. Řepka ze Železnice, Josef Neuman z Valdova a Michal Kaván z Poniklé. Frant. Šorm, otec, zemřel 4. dubna 1844 ve věku 86 let. Učiteloval 54 roky. Frant. Šorm, syn, působil na škole studenecké též až do své smrti. Zemřel 30. dubna 1866. Působil tedy rod Šormů na zdejší škole 146 let.

Po Fr. Šormovi byl jmenován studeneckým učitelem Michael Kaván, který tu pobyl jen 3 roky.

Haklův větrák.

Roku 1828 postaven byl nad Studencem na Horce, na stýčném bodu hranic obcí Studence, Bukoviny a Lhoty Zálesné, na rozhraní okresu jilemnického a novopackého, větrný mlýn, který vévodil celému okolí. Zbudoval jej Václav Hakl, majitel domku na Horce, se svým otcem a tchánem Neumanem z Velké Borovnice. Tento větrný mlýn byl za bouře a vichřice r. 1833 převrácen; nebylo tehdy času pro náhlý příchod vichřice mlýn obrátiti křídly proti větru. Avšak r. 1835 vybudoval jej Hakl znovu a pevněji.

Šormův větrák.

Roku 1831 vybudován byl ve Studenci ještě

jeden větrný mlýn, a sice na pahorku za nynějším zámeckým parkem. Postavil jej Ulvr, majitel mlýna na „Smítech" z toho důvodu, aby tu mohl mlíti v době nedostatku vody na svém vodním mlýně. Tento „větrák" byl mnohem silnější než Haklův. Od Ulvra koupil jej J. Novotný a od tohoto Jan Šorm. Posledním jeho majitelem byl Frant. Šorm. (Obrázek před 3. listem.)
Na těchto dvou mlýnech semlelo se mnoho obilí. Jejich existenci znemožnila teprve v pozdějších letech konkurence velkých a důmyslněji zařízených mlýnů nových.

Prvá fara.

Roku 1782 postavena byla ve Studenci fara. Byla dřevěná a stála na místě fary nynější. Postavena byla nákladem 2000 zl.

Myslivna.

V této době postavena byla ve Studenci též myslivna. Byla kamenná, zařízená jako hospodářské stavení a stála na místě nynějšího zámku. Vní bydlel panský úředník - fořt zvaný. Budova měla uprostřed velká vrata, kterými dalo se vjeti i povozem do dvora. Na myslivně byly sluneční hodiny. Od vrat k silnici byla cesta, vroubená dvěma alejemi třešní. U „fořtovny" - jak se myslivně všeobecně říkalo - byly dva rybníky, které se až dosud zachovaly. Rovněž u lesa „Na rasovce" a „Na písku" byly rybníky, po nichž jsou dnes patrny jen kráze. (Obr. fořtovny před 3. list.)

Prvý farář.

Po odchodu lokalisty Havlíčka ze Studence stal se jeho nástupcem r. 1784 Vincenc Adámek, kaplan z Porstu, který působil ve Studenci do 15. července 1790. Vyměnil si místo s Ladislavem Bergepem z Babic u Nechanic. Tento duchovní pobyl ve zdejší obci 24 let, t. j. až do své smrti, 15. května 1814. Na jeho místo nastupuje Václav Říha, kaplan

z Horní Branné, který byl administrátorem do 28. července 1814. Odešel do Poniklé. Téhož dne nastoupil na jeho místo Josef Jirounek, kaplan ze Sadské u Poděbrad. Ten působil ve Studenci až do 8. května 1867 – tedy 53 roky. Za něho, r. 1848, byla lokalie povýšena na faru, takže Jirounek byl prvým farářem ve Studenci. Za něho zřízeno bylo ve Studenci též místo kaplanské. Prvým kaplanem byl Jos. Machač z Třkové Kamenice.

Prvý rychtář.

Jako prvý rychtář připomíná se r. 1781 ve Studenci Josef Hák, šenkýř v č. p. 16. Proto říká se ve statku u Kobrů, nyní u Jezdinských, „stará hospoda." Kromě této hospody děje se zmínka v této době o krčmě v Horní Lišné.

Druhý a třetí rychtář.

Druhým rychtářem byl Jan Hák, čp. 13 až do r. 1800. Dalším pak Frant. Hák, který bydlel v čp. 43 na Smítech. Za doby jeho úřadování – 30. listopadu 1820 ve 2 hod. odp. – strhla se silná vichřice, která odnesla s několika domů celé střechy. I rádušní les a obecní les na stráni utrpěly velké škody.

Čtvrtý rychtář.

Rychtář Fr. Hák úřadoval až do roku 1826. Po něm stal se čtvrtým rychtářem Frant. Laurich z čp. 83, kde měl také hostinec. Byl rychtářem až do své smrti, t. j. do roku 1836. Za něho, jak již jinde řečeno, vystavena byla škola v místech školy nynější. V roce 1832 řádila ve Studenci cholera, na kterou zemřelo 21 osob. 20. prosince 1833 strhlo se opět velké povětří. Tentokráte nebyl ušetřen ani kostel; stržena byla střecha kostelní předsíňky a část střechy na kostele samém. Kromě jinde uvedeného „Haklova větráku" – který byl zvrácen, vyhořela od blesku stodola u čp. 82 a zničen byl

OBECNÍ ÚŘAD STUDENCI OKR. JIČÍNSKÝ

panský les „Malá popluž." Roku 1834 činí se zase zmínka o cholře a hladu ve Studenci.

Pátý představený. Pátým rychtářem, který měl již titul „představený", stal se Josef Hák z čp. 255 v r. 1836. Měl také hostinec. Za časů tohoto představeného postaveny byly kamenné mosty u čp. 16 a u čp. 256. Též cesta po obci byla přestavěna. U č. 45 byl probrán břeh, takže cesta mohla jíti dále od tohoto stavení. U č. 232 vylámána byla skála a zhotovena přímá cesta až k čp. 100. U čp. 49, kde byla kovárna, vedla cesta potokem, upravena tu kráz a cesta vedena vedle potoka. V dolním konci od č. 140 (t. č. Fencl) až k č. 36 (t. č. Hampl) muselo se jezditi také potokem, jelikož jiné cesty nebylo. I tu upravena cesta mimo potok. Poněvadž toho času byla v obci velká bída, pracovali lidé na těchto stavbách s radostí a za 28 krejcarů denně. Dozor nad prací měl Jan Tomáš, pilař z č. 280.

V r. 1843 v únoru bylo již tak teplo, že děti chodily bosy, počalo se síti, ba i brambory se sázely. O velikonocích toho roku se již sekala tráva.

24. dubna 1854 byla svatba císaře Frant. Josefa I. V ten den podíleno bylo 95 nejchudších osob ve Studenci. Každý dostal máz hovězí polévky, porci hovězího masa, porci masa telecího, půl mázu piva a bochník chleba. 40 tkalcům rozděleno ještě 20 zl. konv. měny. Celý dar obnášel 156 zl. 48 kr.

V roce 1853 měl Studenec 283 čísla a 2265 obyvatelů. Jos. Hák byl představeným až do r. 1860, tedy 24 let a o obec se velmi zasloužil.

Šestý představený. Dalším představeným byl Frant. Štefan č. 29. Byl to praděd nynější rodiny z čp. 70. Roku

Nový farář.

1861 odešel farář Jiraunek na odpočinek a jeho místo obsazeno P. Mannem v roce 1862.

Roku 1865 postavena byla nákladem Jana a Marie Erbanových, čp. 35, kaplička k uctění Panny Marie. Stojí dosud na kraji vsi při cestě ke Žďáru.

Nový kostel.

Nový farář Mann vzal si za úkol vybudovati ve Studenci nový kostel. Jeho přičiněním podařilo se sehnati mnoho milodarů, takže na jaře r. 1866 započato s bouráním starého kostela a svážen materiál na kostel nový. Bohoslužby byly zatím konány na faře, kde byla jedna místnost k tomu účelu upravena.

Válka r. 1866.

Válka v r. 1866 na čas práci přerušila. Válečná lítice nezasáhla sice zdejší obec přímo, ale lid byl ustrašen a děsil se z očekávaného vpádu vojska do obce. Mladí muži rozutekli se do lesů, aby nemuseli s vojskem, kdyby se tu objevilo. Cennější věci byly zakopány nebo ve sklepích zazděny. Den 29. června byl prý nejhroznější; bylo slyšeti silnou střelbu. Ze Studence bylo v této válce raněno několik vojínů, mezi nimi Ignác Štefan, rolník „ze skály" a Damián Kuřík. Po válce vypukla epidemie cholery, mnoho lidí onemocnělo, ale - bohudík - zemřelo jen málo.

7. představený.

Po válce vzdal se Fr. Štefan úřadu představeného a zvolen ještě téhož roku (1866) novým představeným Josef Karásek. Správu obce vedl až do roku 1880. Ihned po svém nastoupení v úřad ujal se práce při výstavbě nového kostela. Kopec, na kterém byl hřbitov, byl snížen; hlína převážena byla na místo hřbitova nynějšího, kde byla louka. Mrtvoly na starém hřbitově byly vykopány a znovu pohřbeny na hřbitově novém, nynějším, který upraven r. 1867. I pomníky byly přemístěny.

kromě kříže před kostelem stojícím, který jest z roku 1830 a stojí dodnes na svém původním místě.

Stavba kostela. Všecky práce, kromě vlastní stavby kostela, byly konány zdarma. Stavba kostela rychle pokračovala. Vnitřní zařízení kostela bylo zprvu chudé, ale dík velké obětavosti tehdejšího lidu studeneckého sešlo se ještě tolik milodarů, že i vnitřní výzdoba mohla býti dokončena.

Kostel postaven byl stavitelem Edmundem Zirnem z Vrchlabí a Janem Jirmem z Lanova v nepravidelném slohu gotickém. Rozpočet zněl na 17.534 zl. 16 kr a byl uhrazen:

1. ze zádušních příjmů,
2. majitelem panství rytí. z Bergentálu,
3. z příspěvku J. V. býv. císaře Ferdinanda Dobrotivého (400 zl.),
4. nákladem občanů studeneckých a
5. nákladem občanů bukovinských.

Věž kostela jest 38 m vysoká. Hlavní oltář jest obrácen na jih. Kromě toho jsou v kostele ještě tři oltáře jiné: po levé straně sv. Josefa, po pravé straně P. M. Růžencové a u vchodu oltář umučení Páně.

Ivarhany byly pořízeny. Zhotoveny byly stavitelem varhan N. Predigerem z Albrechtsdorfu. Lavice pro kostel zhotovil u Mládků ve „Špalkovně" truhlář Hák, lakýrka zdarma. Hodiny pro kostel zaplatil občan Erban z dolního konce, čp. 39.

Po úplném dohotovení kostela přikročeno bylo k jeho vysvěcení, které vykonal dne 13. září 1868 biskup královéhradecký. Slavnostní kázání měl Dr. A. Šálk, děkan z Lomnice.

Dne 8. května 1867 zemřel bývalý farář Josef Jirounek, ve stáří 80 let v čp. 176 (t. č. u řezníka Mládka).

Pohřben byl u samého kostela na východní straně. Místo to označuje kamenná deska s nápisem, která pořízena byla nákladem Fr. Štěfana, rolníka z čp. 70.

Život tkalců.

Od roku 1860 počala tkalcovina ve zdejším kraji váznouti. Nejhůře bylo v r. 1866. V té době se zde asi půl roku netkalcovalo vůbec, takže vznikl hlad a bída v rodinách tkalců. S hotovou vebou musili docházeti tkalci desetkrát, ba i vícekráte do Roztok ke kupci Klázarovi než ji prodali. A tu musel se ubohý tkadlec z domova odebrati vždy ještě za noci, aby u tohoto obchodníka byl mezi prvními. Před vraty tohoto Klázara scházívalo se – dle vyprávění pamětníků – několik set tkalců. Za tlačenice, které na dvoře Klázarově byly na denním pořádku, bylo mnoho tkalců i vážně poraněno. Týdenní výdělek tkalců v těchto dobách byl 1 zlatý, obyčejně však jen 60 – 80 krejcarů. A tato bída trvala až do r. 1880. Pak teprve počaly se poměry zvolna lepšiti.

Prvá stříkačka.

Za představeného Karáska zakoupila obec také prvé hasičské náčiní. Do té doby bylo v obci jen několik plátěných košíků a 4 trhací háky. Roku 1876 zakoupila obec malou přenosnou stříkačku, která později připevněna byla na vozík. Je dosud v užívání.

Změny na škole.

Roku 1869 zemřel uč. Miloslav Kaván. Provisorem jmenován poduč. Jan Holubec, který zde vyučoval. R. 1871 starším učitelem jmenován byl Ant. Bujárek z Valtéřic.

R. 1877 zřízena byla při zdejší škole třetí třída. Poněvadž ve školní budově nebylo pro ni místa, učilo se v hostinci Jana Háka v čp. 6. V nové třídě učil podučitel Frant. Brož z Klatov.

Ještě téhož roku (1877) odešel uč. Holubec do Martinic a byl zaň na zdejší školu ustanoven výp. uč. Jos. Svoboda. Poněvadž pak roku následujícího (1878) odešel poduč. Brož do Branné, ustanoven za mladšího učitele do Studence dne 19. září 1878 Josef Řehořek, který však hned na začátku r. 1879 odešel do Jestřabí a na místo po něm uprázdněné ustanoven Robert Čihák.

Nový farář.

31. prosince 1878 odešel farář Frant. Mann. Zaň ustanoven 1. lednem 1879 Jan Khun, kaplan z Kalné, nejprve jako administrátor a od 24. dubna jmenován byl farářem.

Rozdělení panství.

Roku 1879 za syna Ignáce Bergera-Karla, rytíře z Bergentálu panství forstecké a studenecké bylo rozštěpeno odprodejem prvé části panství továrníku Klugovi asi za 225.000 zlatých. Karel z Bergentálu bydlil ve Vídni nebo ve Slezském Hradci. Do Studence dojížděl jen v letních měsících.

Změny ve škole.

Roku 1880 propuštěn byl uč. Rob. Čihák a ustanoven na zdejší školu prozat. poduč. Jos. Hamáček. Téhož roku upravena byla i 3. třída ve škole z bytu druhého učitele. Začalo se v ní učiti od 16. září. Byly tedy zase všecky tři třídy ve školní budově.

8. představený.

Roku 1880 zvolen byl starostou obce Josef Tomáš z čp. 13, který vedl správu obce po pět let. Za něho, dne 10. května 1881, v den svatby korunního prince Rudolfa, uspořádali občané studenečtí slavnost. V předvečer dne ozdobili svá okna světlem a vykonali po vsi lampionový průvod s hudbou. Následující den pak světili jako svátek. Rytíř Karel z Bergentálu, patron obce, rozdělil mezi 200 chudých u příležitosti tohoto sňatku 100 zlatých.

Změny na škole. Dnem 1. ledna 1882 odešel učit. Josef Svoboda jako zat. spr. školy do Křižlic a za něj ustanoven do Studence Frant. Koplík. Když se ještě téhož roku uč. Svoboda vrátil na své místo do Studence, byl Koplík propuštěn. 18. 9. 1882 však uč. Svoboda onemocněl a byl proto zastupován uč. Ant. Klimentou.

Od 1. I. 1883 vyučováno bylo ve škole studenecké ženským ručním pracem, což vykonávala industriální učit. Karolína Cikhartová.

Téhož roku – 1883 – 18. března zemřel učit. Josef Svoboda. Když jeho zástupce – Ant. Klimenta – přeložen byl o prázdninách do Mrklova, ustanoven def. uč. ve Studenci Josef Skrbek z Olešnice. Učili tedy na počátku šk. roku na škole řád. uč. Bujárek, učitelé Hamáček a Skrbek.

Stavba zámku. Roku 1883 dal si Karel, rytíř z Bergentálu, postaviti ve Studenci nové sídlo na místě „fořtovny", která byla na jaře toho roku rozbourána. Pak postaven byl na tomto místě zámek, který tu stojí dosud. Třešňová alej byla však vykácena a na polích kolem zámku, kterých užíval nadlesní, založen byl park. K zámku přikoupen byl od Anny Erbanové domek čp. 162, který byl přestavěn a zařízen pro zámeckého zahradníka. Nad hořením rybníkem u zámku byl vysázen lesík.

Druhá stříkačka. Roku 1884, koncem dubna, zakoupena byla pro obec druhá stříkačka, čtyřkolová, za 760 zlatých od fmy Smekal, která však byla majetkem obce pouze 14 dní. Poněvadž nebylo pro stříkačku v obci jiného místa, uložena byla prozatímně v kůlně Ant. Háka, čp. 16. U této kolny byla hromada

rošti, která z neznámých příčin počátkem měsíce května vzplanula, od ní zapálena byla kolna, která shořela i se stříkačkou. P. Frant. Šrm, čp. 181 vypráví ve své kronice, že tenkráte odepřeli hasiči z Bukoviny jeti k tomuto ohni do Studence. Na omluvu uváděli, že nemají vlastní hasičský sbor, že jsou členy sboru v Cisté a že by si museli dříve odtamtud vyžádati svolení k jízdě do Studence. Leč studenečtí prý stříkačku si vzali a k ohni ji sami dotáhli. Oheň se zatím rozrostl. Zachvátil sousední stavení Martincovo a vážně ohrožoval i budovy okolní.

Při tomto ohni byl A. Hák z čp. 16 popálen a přišel o jedno oko. Stavení č. 16 bylo pak postaveno znovu a p. Kobr, který v tomto domě měl obchod, postavil si dům naproti (nyní obchod u Jebavých, č. 296). Trosky shořelé stříkačky prodány byly fmi „Smekal" zpět a ještě téhož roku na podzim pořízena byla stříkačka nová, ale již levnější, na 2 kolách a uložena byla ve zvláštní kolně u hostince Věšňákova.

J. Jezdinský.

Roku 1884 odchází uč. Hamáček ze Studence do Přímova. Na jeho místo ustanoven učitel Josef Jezdinský.

10. představený.

Dne 24. března 1885 zvolen dalším představeným obce Josef Tauchman, čp. 19. Za jeho úřadování nastalo v obci mnoho změn k prospěchu a blahu občanů. Byl v úřadě až do roku 1890.

Sbor dobr. hasičů.

Za tohoto představeného byl vedoucím úředníkem zdejšího panství Ferd. Hybner, který zorganisoval hasičskou službu v obci. Obě stříkačky byly opraveny tak, že byly potom schopny rychlejší dopravy a roku 1886 založen byl ve Studenci „Sbor dobrovolných hasičů".

Prvým předsedou Sboru zvolen starosta obce Josef Pauchman, místopředsedou Karel Pauchman č. 265, nadlesní Ferd. Hybner zvolen velitelem, jeho zástupcem stal se Josef Jech č. 7. Učitel Josef Skrbek zvolen jednatelem, farář Jan Khun pokladníkem a Jan Pošepný č. 29 cvičitelem „Sboru".

Na pořízení hasičské výzbroje uspořádána byla po vsi sbírka. Zbytek doplatila obec. Zanedlouho po ustavení hasičského spolku ve Studenci vypukl v dolním konci vsi požár, který zachvátil č. 36 a 31. Hasiči skládali tedy velmi brzy zkoušku své zdatnosti.

Povodeň. Dne 3. června r. 1886 ve 2 h. odp. přehnala se nad Studencem velká bouře s krupobitím, která zničila mnoho obilí. Nejvíce poškozena byla žita, jelikož již metala. Na žádost občanů byla hejtmanstvím v Jilemnici slevena t. r. rolníkům pozemková daň a majitel panství rytíř Karel z Bergentálu slevil pachtýřům nájemné z těch polí, kde byla úroda pokromou zničena.

Změna v učitelstvu. Dne 6. ledna 1887 zemřel říd. uč. Ant. Bujárek. Jako výpom. síla ustanoven na škole Frant. Pišera.

IV. třída. Dnem 1. března 1887 zřízena byla při škole 4. třída a učitelem pro tuto třídu ustanoven Robert Cihák, podučitel z Rozlok. Poněvadž ve šk. budově nebylo pro novou třídu místa, učilo se prozatímně v najatém sále hostince u Višňáků – čp. 6.

Přestavba školy. Téhož ještě roku (4. července) započato bylo s přistavováním patra na školu, ve kterém zřízeny byly čtyři třídy a kabinet. Přestavba byla do podzima hotova (10. října) a škola upravena následovně: v přízemí byl byt řídícího učitele, 3 malé byty pro

svobodné učitele (tyto měly zvláštní chodbičku), 2 byty pro ženatého učitele a 1 třída. V prvém poschodí byly 4 třídy a kabinet. Přístavbu školy prováděli stavitelé Pošepný a Líznar z Jilemnice. Náklad na ni činil 8246 zl. 19 kreje.; státní subvence, kterou obec na tuto přestavbu obdržela, činila 1600 zlatých.

Nový řid. učitel.

Dne 16. října byla škola vysvěcena. Definitivním řid. učitelem na škole jmenován byl počátkem šk. roku 1887/8 Josef Kučera, učitel z Horních Štěpanic.

Úprava obce.

Roku 1887 byly vysazovány stromky podél cest a potoka a v některých místech byly upraveny cesty a mosty. Částečně upraven byl i potok a zřízeny byly v něm nádrže, ve kterých byla zachycována voda pro případ požáru. Opatření toto se pak později velmi často osvědčilo.

Tkalcovství.

Koncem roku 1887 a rokem příštím začíná se ve Studenci zavádětí tkalcování na šagárových strojích. Tkány byly ubrusy, ručníky, pokrývky a p. zboží. Tkalci měli v té době lepší časy. Aby využili dobré konjunktury, pracovali dnem i nocí, takže klapot stavů zněl neustále.

„Lidumil".

Roku 1887 založen byl ve Studenci spolek divadelních ochotníků „Lidumil". Prvými jeho funkcionáři byli: Fr. Kobr ředitelem, Jos. Jezdinský, učitel, jednatelem, Frant. Tauchman č. 265 pokladníkem, Jos. Skrbek, učitel, prvým režiserem a Jan Sofka č. 20 druhým režiserem. Tito lidé, kteří mají na založení spolku největší podíl, celou řadu let jej vedli a oň s láskou pečovali. Prvý divadelní kus, který ve Studenci v sále u Višňáků sehráli, byla dětská hra Krasata. „Lidumil" stal se

ve Studenci brzy velmi oblíbeným spolkem a byl prvým spolkem, který počal zdejší lid vychovávati a národně uvědomovati.

Sedění v Panákově. Počátkem r. 1888 udán byl faráři Khunovi tkadlec Pauchman z čp. 50, že provozuje ve svém stavení spiritismus. Farář Khun měl na to příští neděli v kostele kázání o spiritismu, proti kterému zle horlil a jej odsuzoval. Popuzený lid pak za to zle zřídil jmenovanému Pauchmanovi jeho domek.
V neděli následující vyzpovídal se Pauchman v kostele a složil vyznání víry. Na popuzené občany učinil však udání soudu a ti musili mu pak veškerou škodu nahraditi.
Pento Pauchman měl doma ve zvláštní kolně Betlém, který na svátky vánoční půjčoval do kostela. Figurky (panáky) pro Betlém vyráběl si ze dřeva sám a proto říkalo se u Pauchmanů v čp. 50 „v panákově". Tato přezdívka udržela se pro toto obydlí do dnešního dne.

Klázarova nadace. Téhož roku – 1888 – založil Hynek Klázar, velkoobchodník plátny v Kruhu a bývalý občan bukovinský, nadaci pro chudé školní dítky. Nadace byla založena na paměť 40 léto výročí nastoupení císaře Frant. Josefa I. na trůn rakouský a činila 700 zl. Z nadace té byly podělovány vždy v září každého roku chudé školní dítky obuví a to tak, že 3/4 obnosu připadlo vždy na děti ze Studence a zbytek na děti z Bukoviny. Po odškolení Bukoviny rozdílel a rozdílí se dosud výtěžek nadace jen mezi chudé děti studenecké.

OBECNÍ ÚŘAD STUDENCE

Stavba obec. domu. Roku 1889 postaven byl obecní domek č. 298

a zřízena v něm čelnická stanice, obecní šatlava a místnost pro obecní stříkačku, která tam byla z č. 6 převezena. K domku upravena byla též řádná cesta.

Vichřice a povodeň.

Dne 16. května 1889 o 4. hod. odpolední přihnala se náhle veliká bouře, ač do té chvíle byl den velmi krásný. Za prudkého deště šlehaly blesky do domů, břehů i stromů. Čp. 46 (Matuchovo) od blesku vyhořelo. Při hašení tohoto stavení stáli hasiči ve vodě a drželi stříkačku na řetězích, aby ji voda neodnesla. Strženou lomnici voda ihned sebrala a odnesla. Nábytek a nářadí, který byl za požáru vynesen, musel býti během požáru dvakráte přemístěn – vždy výše na kopec – aby jej voda neodnesla. Před mostem u Kobrových (nyní obchod u Jebavých) nahromadilo se tolik dříví ze spáleniště i od jinud vodou po vsi sebraného, že voda tekla přes most.

V dolním konci vesnice vystoupila voda v některých stavením až po okna. Lidé odnášeli věci a odváděli dobytek na místa výše položená.

Následky této živelní katastrofy byly veliké. Utrpěla nejen obytná stavení, ale i obecní cesty; břehy potoka a leckde byla zničena úroda na polích. Na žádost obce poskytl okres 200 zl. na opravu cesty a potoka a druhých 200 zl. k témuž účelu poskytl zemský výbor v Praze.

10. starosta.

Roku 1890 nastoupil úřad nový starosta. Byl jím Karel Pauchman z čp. 265, za kterého bylo v obci mnoho prospěšného vykonáno. Ihned na

V. třída.

počátku jeho úřadování byla rozšířena škola o pátou třídu, ve které se začalo učiti od 1. března 1890. Učitelem pro tuto třídu ustanoven byl Jos. Kolyk,

podučitel z Vysokého.

Socha P. Marie.

Téhož roku postavena byla ve Studenci nákladem Frant. Tauchmana, obchodníka u pily socha Panny Marie Lurdské. Postavena byla proti jeho domku a kolem ní nasázeny byly stromky. Později, když byla upravována cesta po obci, musela býti socha o několik metrů přemístěna.

Nový majitel panství.

Počátkem roku 1891 prodal Karel, rytíř z Bergentálu, panství studenecké v rozloze 549 jiter Janu Haklovi, obchodníku plátny v Jilemnici za 250.000 zlatých. Nový majitel přikoupil pak ještě některé pozemky a byl vlastníkem panství až do roku 1912, kdy je postoupil dceři Janě, provdané za rakouského generála Hillla.

Spolek c.k. voj. vysloužilců.

Roku 1891 založen byl ve Studenci spolek „c.k. vojenských vysloužilců", všeobecně zvaných „veteránů." Předsedou spolku a zároveň jeho velitelem zvolen Jos. Tauchman č. 19. Jeho zástupcem v obou funkcích byl Jan Sorfa č. 20, jednatelem uč. Josef Jezdinský a pokladníkem Karel Karásek č. 127.

Bourání větráku na Horce.

V březnu téhož roku započato bylo s bouráním větrného mlýna na Horce. Od svého tchána Frant. Hakla koupil jej Václav Plecháč, aby si z dřívé „větráku" postavil chalupu asi 50 m od místa, kde větrný mlýn stál. Když stavba byla již skoro hotova, přihnala se dne 1. července o 6. hod. odpolední vichřice a nedostavěné obydlí v pravém slova smyslu rozházela po nejbližším okolí, takže Plecháč musel začíti se stavbou znovu.

Tato vichřice, provázená krupobitím, natropila i ve vsi mnoho škod; ponejvíce poškodila střechy domů.

Hasič. bouda.

V měsíci srpnu 1891 postavena byla ve Studenci cvičební hasičská bouda. Dřívi na ni dala obec - výtraty po výše zmíněné vichřici - a mzdu dělníkům hradil Sbor dobr. hasičů. (Rozbourána byla na jaře r. 1928.)

Socha sv. Josefa.

Téhož roku pořízena byla občanem Kloučkem, zvaným „bohatý" socha sv. Josefa. Zhotovil ji Ant. Suchárda, sochař z N. Paky. Zahrádku k ní a stupně dal zhotoviti K. Pauchman a K. Karásek. Stojí doposud u čp. 139.

Sčítání obyv.

Roku 1891 měla obec Studenec 298 domů a 2300 obyvatel, z nichž 1661 příslušelo domov. právem do Studence a 539 jinam.

Úprava obce.

V roce 1892, z nařízení okr. hejtmanství v Jilemnici, byly sázeny vedle silnice jasany, a sice od cesty k Bukovině až k Povrovu domku č. 286. Paní Haklovou, manželkou majitele velkostatku, zbudována byla téhož roku kaplička u lesa pod Horkou.

Studna u školy.

Z nařízení okr. šk. rady v Jilemnici postaráno bylo též tohoto roku o pitnou vodu u školy. Nákladem 401 zl. 43 kr. vykopána byla u školy studna.

Noví učitelé.

Když 1. 3. 1892 odešel ze Studence do Roprachtic uč. Čihák, ustanoven zaň na školu studenckou Jar. Doubalík z Roprachtic. A když pak i tento odešel (1. 9.), ustanoven do Studence poduč. Jar. Sís z Benecka.

Úprava obce.

V roce 1894 pokračováno bylo se sázením stromků při státní silnici, a sice od č. 286 až k č. 82. Zbudována byla také nová cesta „na draka"; dříve tu jezdil každý kudy chtěl, takže tu bylo celkem 14 různých cest. Touto novou cestou byla zhodnocena

půda, na drahách", která do této doby byla jen pastvinou. Občané, kteří tu pásli dobytek, platili obci 4 zl. ročního nájmu. V této době vylámáno tu bylo mnoho skal, aby byla získána úrodnější půda; kamene bylo upotřebeno na úpravu cesty. Místa pro polní půdu nezpůsobilá (téměř 50%) osázena byla lesem. Všecka tato práce trvala plné 3 roky.

Nový učitel.

1. května 1893 odešel uč. Jar. Šír do Krucku. Téhož dne nastoupil zaň ve Studenci uč. Frant. Hylmar, který přišel z Věchové.

Hasič. sjezd.

Dne 19. srpna 1894 konal se ve Studenci sjezd hasičské župy podkrkonošské, spojený se svěcením a rozvinutím praporu místního sboru dobr. hasičů. Prapor darován byl spolku majitelem zdejšího velkostatku p. Janem Haklem. Matkou praporu byla jmenována pí Marie Haklová, choť majitele velkostatku, kmotrami pí Leopoldina Albrechtová, choť správce velkostatku a pí Anna Jezdinská, choť učitele. K uspořádání sjezdu propůjčil p. Hakl svůj park, kde se slavnost pořádala.
Ve vsi byly tři slavobrány. První u cesty k Bukovině, druhá před vchodem do zámeckého parku a třetí u čp. 255.
Pořad slavnosti byl následující:
1. V předvečer slavnosti lampionové dostaveníčko u matky a kmotru praporu. Pochodové rej před zámkem a před statkem u Kobrů, čp. 16.
2. 19. srpna v 6 hod. ráno budíček.
3. Vítání hostů od 8 do 10 hod.
4. V 10 h. řadění průvodu v parku a vítání p. K. Tauchmanem.

5. Průvod obcí a návrat do parku; zde slavnostní řeč faráře Kuhna.

6. Svěcení a rozvinutí praporu.

Zarážení hřebů do praporu dělo se tímto pořadím: svěcí kněz farář Kuhn, profesor Ršala, bohoslovec Jos. Šorm, předseda hasič. župy J. Hakl, majitel velkostatku, okresní soudce Malkovský, okr. starosta Jan Zubatý, starosta města Jilemnice Fr. Jerie, starosta obce Lhoty Ant. Erban, starosta obce Bukoviny Fr. Kluz, starosta obce Martinic Jos. Ott, starosta Ždáru Fr. Mládek. Pak následovalo obecní zastup. místní. Pak byl prapor rozvinut a předán v ochranu praporečníkovi.

7. Průvod do kostela a slavnostní mše sv.

8. Defilé a rozchod.

Odpoledne.

1. Požární cvičení místního sboru dobrovolných hasičů. Hořícím stavením bylo čp. 10.

2. Valná hromada. Po skončeném cvičení konala se u Višňáků župní valná hromada, na které dostalo se místnímu sboru plného uznání za jeho práci a a schválen jeho výcvik. Hlavní zásluhu na dobrém výcviku místního sboru měl tehdejší velitel K. Karásek, čp. 127.

3. Volná zábava a koncert v parku.

4. V 8 h. večer věneček v sále u Višňáků.

Na tuto slavnost darovala obec 50 zl, ježto obecní zastupitelstvo uznávalo záslužnou činnost místního sboru.

Nový řid. učitel.

31. srpna 1894 odešel řid. uč. J. Kučera do Ruprechtic, vyměniv si místo s Janem Holubcem, který 1. září ve Studenci místo nastoupil.

Zvýšení nadace. Dne 13. prosince 1894 zvýšil p. H. Klázar svoji nadaci pro školu ve Studenci, založenou r. 1888 o 300 zl., takže nadace činila nyní plných 1000 zl.

Nový obec. dům. Dne 21. února 1895 koupila obec domek č. 72 od Rudolfa Ulvra za 870 zl. Na základě usnesení obecního výboru byl domek ten přestavěn a jako dům obecní účelně upraven. Velká světnice byla znovu přestavěna, z komory a chléva byly upraveny 2 světničky, ze stodoly zholoven byl jednak dřevník a v něm schody na půdu a z druhé části zřízena místnost pro stříkačku. Velká světnice byla pronajata Janu Horáčkovi za 40 zl., malá Fr. Ulrichovi za 18 zl. počně. Světnička druhá ponechána byla jako isolační místnost pro chudé nemocné. Měla tedy obec v tomto roce dva vlastní domky.

Nová stříkačka. Na podzim r. 1895 pořídila obec větší čtyřkolovou stříkačku od firmy R. A. Smekal na Smíchově za 960 zl., která pak dne 10. listopadu slavnostně posvěcena byla. Umístěna byla v nově upravené místnosti v obec. domku čp. 72.

Nový učitel. Když dne 1. dubna odešel uč. J. Skrbek do Poniklé, ustanoven zaň ve Studenci podúč. Jan Soukup z Horních Slepanic. Vyučovali tedy ve Studenci na počátku šk. r. 1895/6 tito učitelé: Holubec, řád. uč., Kotyk, Soukup, Hylmar a Jezdinský. Ženským puč. pracím vyučovala Karolina Hylmarová, rozená Cikhartová. Když pak dnem 23. září 1895 přeložen uč. Soukup do Vysokého, ustanovena zaň na školu zdejší Marie Libánská.

Bouře. 9. července 1896 snesla se nad Studencem prudká bouře, spojená s velkým lijavcem. Bou-

že přišla směrem od hor v pravé poledne a trvala více než hodinu. Při této bouři udeřil blesk do domku č. 273 u Jiřišťů, na Nouzově a stavení zapálil. Kromě tohoto ohně způsobila bouře a ji doprovazející povodeň i mnoho škod ve vsi i v okolí.

Nový učitel.

4 srpna t. r. odešel ze Studence učitel Kotyk, byv ustanoven spr. školy ve Stanovém. Jeho místo obsazeno dnem 1. září 1896 def. poduč. Ant. Řehořem.

Kaple sv. Víta.

Začátkem září t. r. dostavěna byla kaple sv. Víta na hořením konci vsi, nákladem 600 zl., kterou dal postaviti Jan Horáček u svého domku při cestě k Roztokám. Ku svěcení kaple ale tohoto roku nedošlo, neboť farář žádal za tento úkon příliš vysoký obnos.

Svěcení varhan.

13. září 1896 konala se slavnost posvěcení opravených varhan v kostele. Tato oprava stála 400 zl., které z velké části byly sehnány sbírkami mezi místním občanstvem.

Hasič. slavnost.

28. září oslavoval zdejší „Sbor dobr. hasičů" 10. letí své činnosti. Na návsi u Kobrových (čp. 16) sešli se všichni členové spolku, spolek voj. vysloužilců, obecní zastupitelstvo a hudba. Odtud pak šel průvod do místního kostela, kde farář měl slavnostní kázání a sloužil mši svatou. Po církevních obřadech zakončena byla slavnost společným defilé.

Sokol.

Na 20. prosince 1896 svolalo několik mladších občanů studeneckých do hostince k Višňákovům veřejnou schůzi za příčinou založení těl. jednoty Sokol ve Studenci. Byl to krok opravdu smělý a nesliboval v tehdejší době v místních poměrech velkého úspěchu. Schůzi předsedal Jan Sorfa a o Sokole mluvil Bartoš, člen Sokola novopackého.

Schůze tato byla velmi četně navštívena a měla ušný průběh. Z přítomných pak přihlásilo se 50 za členy Sokola a na to zaslány byly stanovy nového spolku k schválení.

Svatojosef. jednota. Tohoto nového spolku ulekli se mnozí místní občané s farářem Kuhnem v čele a proto svolali na 27. prosince důvěrnou schůzi katolických mužů a jinochů do sálu Johnova hostince (č. 176), kde o potřebě založení spolku Svatojosefské jednoty mluvil místní farář. Po jeho proslovu, který zakončil slovy: „– a bude spolek proti spolku" – rozumej proti Sokolu, přihlásilo se několik přítomných za členy Svatojosefské jednoty ve Studenci, sepsány stanovy a zaslány ke schválení.

Vánoční nadílka. Dne 24. prosince 1896 obdržely školní dítky prvně z úroků nadace H. Klázara a z daru 20 zl. od Jana Hakla, majitele velkostatku první dárky, a sice: 22 párů bot, 7 párů rukavic, 7 párů punčoch a 4 páry náteplníčků. Podobné vánoční nadílky opakují se pak každoročně.

Ustav. val. hromada Sokola. Stanovy tělj. jednoty Sokol byly ještě před novým rokem 1897 schváleny. Na den 6. ledna 1897 svolána byla ustavující valná hromada. Po proslovu učitele Jos. Jezdinského zvoleni byli první činovníci spolku, a sice:

starostou Josef Albrecht, správce velkostatku,
místostarostou a pokladníkem Fr. Slejskal, kovář,
náčelníkem Jan Sorfa, tkadlec,
místonáčelníkem Frant. Pom z Bukoviny,
jednatelem Jos. Jezdinský, učitel,

knihovníkem Jan Boukal, pekař;
do výboru dále zvoleni: Frant. Šrm, mlynář, Emil Plégl, kreslič, Josef Šorfa, řezník, Frant. Hák č. 154 a Jos. Erben, listonoš. Dále zvoleni byli 4 náhradníci a 2 revisoři účtů.

Ustav. val. hromada Svatojos. jednoty.

Dne 9. května 1897 konala se ustavující (valná hromada) Svatojosefské jednoty ve Studenci. Po proslovu Karla Karáska ml. zvoleni následující činovníci spolku:
předsedou Jan Kuhn, farář,
místopředsedou Karel Pauchman, č. 265,
jednatelem Josef Karásek, č. 224,
pokladníkem Karel Karásek, č. 127,
knihovníkem Josef Pour, č. 101,
praporečníky Karel Karásek a Josef Kučík. Do výboru zvolen ještě Josef Pauchman, č. 19.

Biřmování.

3. června t. r. konalo se slavným způsobem sv. biřmování. U cesty k Bukovině postaveny byly slavnostní stožáry, které byly spojeny věncem, před kostelem u silnice stála prvá slavobrána a u dveří chrámových druhá. Biskup Brynych, byv u prvé brány uvítán, prošel špalírem utvořeným z místních kat. spolků, obec. zastupitelstva a školních dětek. Po slavnostní mši svaté posvětil biskup nový prapor Svatojosefské jednoty, opravený prapor školních dětí a provedl obřad biřmování. Navečer byl biskup Brynych opět velmi slavnostně vyprovázen.

VI. třída. Nový učitel.

Dnem 1. září 1897 byla povolena při studenecké

škole 6. třída, ve které se začátkem šk. roku 1897/98 začalo učiti. V novém šk. roce vyučovali na škole: Holubec, Hylmar, Jezdinský, Čihák, Řehoř a Kabeláč.

Nový zvonek.

10. října 1897 byl posvěcen nově zřízený zvonek na konci u Kuříků č. 188. Zvonek ten koupil farář Kuhn z nádraží v Horkách; vyzvánělo se jím až do této doby k nástupu do vlaku. Po obřadu svěcení zvonku a po řeči světícího faráře Kuhna modlil se shromážděný lid za toho, komu zvonek bude prvně zvonit umíráčkem. (Ř. Radimská, která zemřela 21. listopadu 1897.)
Na zvonku jest tento nápis: S. N. D. V. B. (Süd-Nord-Deutsch-Verbindungs-Bahn)

Život v obci.

Rok 1898 byl ve Studenci velmi rušný. Zásluhou místního Sokola, ochotn. spolku Lidumil a Svatojosefské jednoty zavládl tu silný přednáškový ruch, ovšem že ne stejnosměrný. Proti Sokolu vystupují někteří členové katolického spolku velmi ostře. Hasakují do přednášek místní sokolskou veřejností pořádaných a chtějí je znemožniti. Z toho potom vznikají v obci četné rozpory a nepřátelství mezi občany, ač Sokol vzal si za úkol jen vlastenecké uvědomování zdejšího lidu, ke kterémuž účelu založil tokoto roku ve vsi veřejnou knihovnu. Zášť a nenávist proti Sokolům byla tak veliká, že i místní hudebníci odepřeli hráti sokolské písně o plese sokolském. Marné bylo domlouvání kapelníka Pléglia; a když přece za-

OBECNÍ ÚŘAD VE STUDENCI

Č.p. 165.
Majitel Josef Jeník.
,, U Pepíka Adamova.,,

Stará hájovna /za továrnou/.
Zbourána.

Čp. 44.
Majitelka Anna Jezdinská.
,, U Štremflířů,,.

Č.p. 247.
Majitel František Tauchman.
,, U Lojzů,,.

Č.p. 138.
Majitel Josef Erben,pekař.
Vyhořelo Jos. Víznerovi r. 1934.

Č.p. 19.
Majitel Josef Karásek.
,, U Matysu.,,

čali sokolské písně hráti, někteří hudebníci odložili nástroje a nehráli přece. V důsledku tohoto jednání zdejších hudebníků obstarával si Sokol na své slavnosti a plesy po tři léta hudbu jinou.

Slavnost.

11. září 1898 oslaveno bylo 30 leté výročí posvěcení chrámu. V ranních hodinách tohoto dne procházela vsí místní hudba a vesele vyhrávala. V 10 h. vyšel průvod od Kobrových (čp. 16). Byl složen z členů obecního zastupitelstva, Sboru dobrovolných hasičů, spolku vojenských vysloužilců a z členů Svatojosefské jednoty. Průvod vešel do místního kostela, jehož hlavní vchod byl slavnostně ozdoben. Tu měl farář Kuhn slavnostní kázání, ve kterém uvedl, že zdejší kostel byl dne 13. září 1868 vysvěcen a že během uplynulých 30 let pokřtěno tu bylo 2400 dítek, uzavřeno 600 sňatků a na místní hřbitov pohřbeno asi 1800 lidí. Za tyto zemřelé vykonána byla pak modlitba, čímž slavnost skončena.

Nová učitelka.

Dnem 1. prosince odešel ze Studence učitel Kabeláč, byv přeložen do Křížlic. Zaň ustanovena na zdejší škole učitelka Marie Libánská z Jilemnice.

50 let vlády cís. F. J. I.

Dne 2. prosince slaveno bylo jubileum 50 leté vlády cís. Frant. Josefa I. V kostele sloužena byla slavná mše, jíž se zúčastnily školní dítky, spolek vysloužilců, hasiči a Svatojosefská jednota. Po této mši měl učitel Rob. Čihák ve škole přednášku, po které obdrželi vysloužilci záslužné medaile. V neděli nato pořádali místní katolíci k osla-

vě výše uvedeného jubilea ještě slavnostní schůzi a přednášku, kterou prosloval K. Karásek.

Oslava. Dne 1. ledna 1899 oslaveno bylo jubileum 20letého působení faráře Jana Kuhna ve zdejší obci.

Bouře. 17. července t. r. po 10 h. ranní snesla se nad obcí veliká bouře a prudký liják. Místní potok se rozvodnil a rozlil se po lukách i po cestě. Do domku u Štefanů (u „kolářky" zv.) udeřil blesk, sjel do světnice, kde při soukání sedící Pauchmanové opálil vlasy; ve světnici udělal několik děr a stavení zapálil. Dík rychlé pomoci byl však oheň brzy uhašen. Podobné bouře opakovaly se toho dne několikráte, ale již s menší prudkostí.

Poštovní úřad. Dne 1. srpna otevřena byla ve Studenci pošta. Žádost o zřízení poštovního úřadu podala obec před 2 roky. Po mnoha urgencích poštovní úřad ve Studenci konečně zřízen a umístěn v domě Jos. Sedláčka, obchodníka, čp. 295. (První úřednicí je sl. Čeplicharová.)

Nová učitelka. Tímto dnem odchází ze Studence učitelka M. Libánská, která ustanovena byla do Jilemnice. Její místo ve Studenci obsazeno uč. Marií Žáhorskou.

Strana nár. soc. 3. září uspořádala organisace nár. soc. „Havlíček" z Jilemnice schůzi v hostinci u Višňáků. Řečník V. Louda mluvil „o účelu organisace národně sociální." Schůze, čelně navštívená, zahájena byla v 8 hod. večer. Skončila však hádkou, kterou vyvolali někteří členové místního spolku katolického.

Dne 22. října pořádal výše uvedený spolek „Havlíček" z Jilemnice u Višňáků zábavný večírek s

programem o 12 číslech. Účast občanstva byla však velmi malá.

A konečně dne 29. října při důvěrné schůzi u Víšňáků dochází za předsednictví Frant. Noska k založení organisace nár. soc. ve Studenci. Hlavním pracovníkem v této politické organisaci stal se Emil Flégl, vytloukač tkalc. karet.

Svěcení prap. voj. vysloužilců.

5. listopadu 1899 byl slavnostně posvěcen prapor vojenských vysloužilců. Již v předvečer tohoto dne rozléhaly se vší hlučné rány z hmoždířů. Rány ty ozvaly se opět za časných hodin ranních, aby připomněly občanstvu slavnost. O 9. hod. ranní shromáždily se místní spolky u kostela, odkudž v 9 h. 30 m. vyšel průvod tohoto složení: místní hudba, obecní zastupitelstvo se starostou v čele, 9 družiček, které nesly nový prapor, sbor dobrov. hasičů s praporem, Svatojosefská jednota s praporem a posléze spolek vojenských vysloužilců. Průvod ubíral se vší k předsedovi spolku Jos. Pauchmanovi, č. 19, u něhož byl prapor uložen. Zde družičky prapor převzaly a průvod odešel do zámku k matce praporu, Marii Haklové, manželce majitele velkostatku. Tato přidala se se svým manželem k průvodu, který odebral se pak do kostela. Zde měl farář Kuhn řeč, v níž osvětloval význam obou obrazů na praporu se nalézajících (na straně žluté rakovský orel, na straně bílé sv. Václav a nápis: „Pro Boha, vlast a krále"). Pak prapor posvětil a odevzdal jej i se stuhou, věnovanou matkou praporu, praporčíku Josefu Erbanovi. Po tomto obřadu následova-

la slavná mše svatá a pak defilé před majitelem velkostatku Janem Haklem.
Odpoledne téhož dne o 5. hodině měl v hostinci u Johnu (č. 176) jednatel spolku voj. vysloužilců Robert Čihák přednášku na thema: „Je-li v příštím století možná válka." Přednášející dospěl ve své řeči k tomu závěru, že k válce v dohledné době nedojde.

Nový učitel.

Dnem 9. listopadu 1899 ustanovena byla učitelka M. Káhorská do Jilemnice a na její místo do Studence dosazen Bohuslav Konůpek.

J. Kuhn vikářem.

25. února r. 1900 jmenován byl místní farář Jan Kuhn biskupským vikářem vrchlabského vikariátu po zesnulém vikáři Fr. Barlošovi z Jilemnice. Obecné zastupitelstvo a místní spolky dostavily se toho dne o 5. hod. odpolední před místní faru s hudbou, kde zástupci jednotlivých spolků novému vikáři gratulovali. Mile dojat děkoval vikář všem a každému spolku daroval 1/2 hl piva.

Nové divadlo.

18. března t. r. zahájila Svatojosefská jednota divadelní činnost na nově zřízeném jevišti u Johnu. Sál byl, vzdor špatnému počasí, naplněn. Po formalitách, obvyklých při předávání jeviště, přednášel K. Karásek o sociální demokracii. Po přednášce následoval večírek s několika čísly programu.

Vinopalna.

Koncem měsíce dubna bylo započato s přestavbou „vinopalny" (čp. 178) na obytné sta-

vení. Vinopalna byla posledním zbytkem ze dvora Studence. Byly to původně velké, klenuté stáje pro koně. Když dvůr Studenec byl zrušen, zřízena byla z této budovy kořalna, v níž židovská rodina Willigova vyráběla líh a kořalku. Za tohoto nájemce, asi na začátku let šedesatých, vinopalna vyhořela. Veliká dřevěná světnice, která byla na straně k cestě do Bukoviny, znovu postavena nebyla. Jen na zbylé kamenné zdi upraven byl nový kryt. V jižní části budovy upraveny byly dvě obytné místnosti a umístěn tu sklad lihovin Levita z Vrchlabí, které tu čepoval jakýsi Mládek a po něm Jan Kolář, bývalý hostinský ve Forstu. Tento přeměnil vinopalnu na hostinec. Dalším nájemcem „vinopalny" stal se Kašpar, který obchodoval také drůbeží. Když pak Bergenthal prodal Studenec Haklovi, dostal nájemce Kašpar po čase výpověď a r. 1900 přestavěna vinopalna na obytné stavení. Po přestavění umístěna tu byla pošta, která dříve byla u Sedláčků, čp. 295. Ostatní místnosti byly pronajaty rodinám. (Obr. vinopalny před 3. listem.)

Počasí. 19. května 1900 byl večer mráz a napadl sníh. Toto studené počasí trvalo pak ještě několik dnů.

Bouře-povodeň. 3. července, který byl velmi parný, přihnala se o 5 hod. odp. veliká bouře s lijavcem a kroupami. Za stálého blýskání a hřmění trval déšť do 9 hod. večerní. Voda vystoupila z břehů potoka a rozlila se po okolí. Kroupy nadělaly

mnoho škody na obilí.

Sokol. cvičení. 15. července konalo se ve Studenci první okrskové cvičení Sokola. Již dva dny před tímto datem bylo upravováno cvičiště na Stejskalově louce u Černého lesa. V neděli ráno (15. 7.) konaly se zkoušky členstva za krásného počasí. O 2 hod. odpoledne vyšel průvod od Višňákových po silnici k lesu na cvičiště. Po prostoru následovalo cvičení prostných, na nářadí, různosti a her. Po skončeném cvičení byla na cvičišti volná zábava při koncertu místní hudby. Večer pak byl „věneček" v hostinci u Višňáků. Toto vystoupení okrsku novopackého velmi posílilo sokolské hnutí ve Studenci.

Sjezd. rodáků. Ve dnech 6. a 7. srpna t. r. konal se sjezd místních rodáků s následujícím programem:

6. srpna: 1) návštěva služeb božích v 10 hod.
2) návštěva známých a příbuzných.
3) v 7 h. večer přátelská veselice v hostinci u Višňáků.

7. srpna: 1) návštěva služeb božích, které slouženy byly za místní zemřelé.
2) společný oběd v hostinci u Johnů.

Tohoto sjezdu zúčastnilo se více než 50 občanů ve Studenci narozených a jinde žijících, mezi nimiž bylo mnoho kněží.

Volby. 3. prosince t. r. konaly se volby do 5. kurie. Již několik dní před volbami vyvinulo se silné agitační hnutí jak na straně křesťansko-sociál-

ní tak na straně svobodomyslných. K volbám dostavilo se 272 voličů (ze 480). V nich získala křesť. sociální strana většinu 162 hlasy.

Přednáška. 16. prosince pořádala Tel. jednota Sokol v hostinci u Višňáků přednášku o Karlu Havlíčkovi Borovském. Přednášel uč. Fr. Hylmar.

11. starosta. 19. prosince 1900 ujal se úřadu nově zvolený, jedenáctý, starosta obce Josef Exner.

Sčítání r. 1900. Při všeobecném sčítání koncem r. 1900 bylo napočteno ve Studenci:

303 domy – 296 obydlených, 7 neobydlených,
2085 obyvatel – 1013 mužů a 1072 žen, všichni náb. řím. katol. Z nich 1666 bylo znalých čtení i psaní, 35 pouze čtení a 384 analfabetů.

Dále napočteno v obci:
30 koní,
626 kusů hovězího dobytka,
135 kusů skotu a
24 vepřů.
Dále 1407 slepic,
2 husy,
3 kachny,
17 úlů včel.
V obci se pracovalo na 1200 stavech.